

PÖYTÄKIRJANOTE

Kunnanhallitus

17.11.2014

VIEREMÄN KUNTA

- 241§ LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAEIKSI LUKIOLAIN, AMMATILLISESTA PERUSKOULUTUKSESTA ANNETUN LAIN, AMMATILLISESTA AIKUISKOULUTUKSESTA ANNETUN LAIN SEKÄ VAPAASTA SIVISTYSTYÖSTÄ ANNETUN LAIN 4 §:N MUUTTAMISESTA

Kunnanhallitus
17.11.2014 § 241

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Esitys on osa hallituksen rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanoa ja sen tavoitteena ovat vahvat koulutuksen järjestäjät ja ylläpitäjät, jotka kykenevät vastaamaan työelämän, yksilöiden ja yhteiskunnan muuttuviin ja kasvaviin osaamistarpeisiin. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle mahdollisimman pian.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lukiolakia, ammatillisesta peruskoulutuksesta annettua lakia, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettua lakia ja vapaasta sivistystyöstä annettavaa lakia. Lailla muutettaisiin lukio- ja ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan ja vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitämisluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevia säännöksiä. Koulutuksen järjestämisluvista ja oppilaitoksen ylläpitämisestä päättäisi edelleen opetus- ja kulttuuriministeriö. Lakien tultua voimaan, vanhojen säännösten perusteella myönnettyjen koulutuksen järjestämis lupien voimassaolo päättyisi. Vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaiset ylläpitämisluvut säilyisivät ehdotetun lain mukaisina lupina, mutta ylläpitäjien taloudelliset edellytykset oppilaitosten ylläpitämiseen tutkittaisiin viran puolesta.

Lakiluonnokseen perusteluineen voi tutustua osoitteessa:

www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/vireilla_koulutus/jarjestajaverkko.

Vieremän kunnan lausuntoluonnos on valmisteltu yhteistyössä sivistystoimen osastopäällikön ja lukion rehtorin kanssa.

Ehdotus

Vieremän kunta esittää lausuntonaan seuraavaa:

Vieremän kunnan mielestä valtioneuvostolla ei ole perustuslaillista perustetta lakkauttaa kaikkien lukiokoulutuksen järjestäjien järjestämis lupaa. Esityksen yleisperusteluissa tämä myönnetään. "Toisen asteen koulutuksen keskeinen kansallinen tavoite on tarjota opiskelijoille mahdollisuudet joustaviin ja monipuolisiin koulutusohjelmiin ja edistää kansalaisten tasa-arvoa laadukkaiden koulutuspalvelujen saamisessa."(s.3) Jos uudella mallilla pienet yksiköt lakkautetaan, niin edellä mainittu kansallinen tavoite ei toteudu.

VIEREMÄN KUNTA

Yleisperusteluissa oleva maininta, että "Vuonna 2009 tehdyn valtioneuvoston kunta- ja palvelurakennehanketta koskeneen selonteon mukaan kuntaliitokset ovat edistäneet lukioverkon laajempaa tarkastelua, mutta tärkein syy toteutuneisiin lukioverkon muutoksiin on ollut pitkällä aikavälillä tapahtunut opiskelijamäärän pieneneminen."(s. 3). Vieremän kunnan mielestä suurin syy lukiokoulutuksen opiskelijamäärien pienenemiseen on ammatillisen koulutuksen vetovoiman kasvu. Sen jälkeinen väite, että "kuntien taloudellinen tilanne on heikentänyt koulutuksen laatua", ei pidä paikkaansa ainakaan Vieremän kunnan osalta. Vieremän kunta on kehittänyt lukiokoulutusta kunnan talouden vaihteluista huolimatta. Uusia koulukohtaisia kursseja on aloitettu. Mukana yhteistyössä on paikallinen teknologiateollisuus, jonka intressissä on koulutetun henkilöstön saatavuus.

Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset puhuvat vahvoista koulutuksen järjestäjistä ja samalla voimakkaasti moittii nykyisiä koulutuksen järjestäjiä: "Nykyinen lukio-, ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen sekä vapaan sivistystyön järjestäjäkenttä on hajautunut liiaksi, jotta se kykenisi vastaamaan 2020-luvun työelämän ja yhteiskunnan haasteisiin. Koulutuksen järjestäjiltä edellytetään jatkossa nykyistä parempaa reagointikykyä ja erikoistumista, jotta muutokseen voidaan menestyksellisesti vastata. Niukkenevien resurssien ja kasvavien haasteiden olosuhteissa on keskeyttävä toiminnan laatuun ja koulutuksen oikea-aikaiseen kohdentamiseen."(s.16) Tämä ei pidä Vieremän kunnan mielestä paikkaansa. Pieni yksikkö pystyy reagoimaan huomattavasti nopeammin kuin suuret yksiköt. Vieremän lukio on kolmen vuoden ajan järjestänyt teknologiakursseja yhdessä vahvan teknologiateollisuuden kanssa.

Henkilöstön osalta luonnos tuo mukanaan epävarmuutta. Perusopetuksen osalta ongelmaksi tulee aineenopettajien opetusvelvollisuuden täyttyminen sen jälkeen, kun pieni lukio lakkautetaan. Tällä hetkellä pienissä ja keskisuurissa yksiköissä opettajat ovat yhteisiä perusopetuksessa ja lukiossa. Haasteeksi tulee "vahvan koulutuksenjärjestäjän" henkilöstöpolitiikka, erityisesti opetushenkilöstön tasapuolinen kohtelu.

Vieremän kunnan mielestä hallituksen esityksen tarkoitus on keskittää lukiokoulutusta. Jos hallituksen esitys toteutuu, niin suomalaiset nuoret joutuvat eriarvoiseen asemaan koulutuksen saavutettavuuden suhteen. Koulutuksen järjestäjiä on hallituksen esityksen mukaan yhdestä kolmeen kussakin maakunnassa. Toisen asteen kouluverkosta päättää koulutuksen järjestäjä, jolloin seurauksena on oppilaitosten voimakas keskittyminen maakuntakeskuksiin ja samalla pienten yksiköiden lakkauttaminen. Koulutuksen saavutettavuus ei toteudu.

Vieremän kunnan mielestä myöskään yhteiskunnan kustannukset eivät pienene, mikäli lukiokoulutusta keskitetään. Pienten lukioiden opiskelijat käyttävät samoja koulukyytejä ja opetustiloja kuin perusopetuksessa olevat. Perusopetuksessa olevat kuljetetaan myös jatkossa, mutta lukiolaiset joudutaan kuljettamaan erikseen isompaan yksikköön, jolloin kustannuk-

PÖYTÄKIRJANOTE
Kunnanhallitus
17.11.2014

VIEREMÄN KUNTA

set kasvavat. Samoin perusopetuksessa olevat tilat saattavat jäädä vajaa-käytölle lukiolaisten siirtyessä keskuskaupunkiin. Tässä tulee myös haas-teeksi Suomen perustuslain 16§ 2 mom:n toteutuminen: ” Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykijensä ja erityisten tarpeidensa mu-kaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varatto-muuden sitä estämättä.”

Toinen perustuslaillinen ongelma on kaikkien järjestämislupien epäämi-nen kerralla. Miten voidaan perusteet täyttävät nykyiset järjestämisluvut evätä ilman perusteita?

Lisäksi uusien lupien myöntämisperusteissa on lainkäytön kannalta asia, jonka laillisuutta pitäisi tutkia tarkemmin:

”Järjestämisedellytyksien arvioiminen perustuisi kokonaisuuden huomi-oon ottavaan tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Luvan hakijalla ei olisi lakiin perustuvaa oikeutta lukiokoulutuksen järjestämisluvan saamiseen, vaikka luvan myöntämiselle säädetyt edellytykset täyttyisivät.”(s.25)

Vieremän kunnan mielestä lakiesitystä ei pitäisi antaa eduskunnalle nyt esitetyssä muodossa. Lakiesitys on kokonaisuudessaan huonosti valmis-teltu. Vaikutuksia ja seurauksia suomalaisten koulutukseen ei ole arvioi-tu. Erityisesti vaikutukset pienten lukioiden lakkautuessa vaikutuksia yläkouluihin ei ole millään tavoin arvioitu. Nykyjärjestelmä on tutkitusti tehokas. Tarvetta tämän kaltaiselle uudistukselle ei ole.

Päätös

Päätettiin ehdotuksen mukaan.

Tiedoksi

kirjaamo@minedu.fi
verkko@minedu.fi

Otteen oikeaksi todistaa

17.11.2014

Sirpa Piippo
keskusarkistonhoitaja

LAUSUNNON KESKEINEN SISÄLTÖ

Vieremän kunnan mielestä valtioneuvostolla ei ole perustuslaillista perustetta lakkauttaa kaikkien lukiokoulutuksen järjestäjien järjestämis lupaa. Esityksen yleisperusteluissa tämä myönnetään. "Toisen asteen koulutuksen keskeinen kansallinen tavoite on tarjota opiskelijoille mahdollisuudet joustaviin ja monipuolisiin koulutusohjelmiin ja edistää kansalaisten tasa-arvoa laadukkaiden koulutuspalvelujen saamisessa."(s.3) Jos uudella mallilla pienet yksiköt lakkautetaan, niin edellä mainittu kansallinen tavoite ei toteudu.

Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset puhuvat vahvoista koulutuksen järjestäjistä ja samalla voimakkaasti moittii nykyisiä koulutuksen järjestäjiä. Todellisuus on kuitenkin toinen. Pieni yksikkö pystyy reagoimaan huomattavasti nopeammin kuin suuret yksiköt. Vieremän lukio on kolmen vuoden ajan järjestänyt teknologia-kursseja yhdessä vahvan teknologiateollisuuden kanssa.

Henkilöstön osalta luonnos tuo mukanaan epävarmuutta. Perusopetuksen osalta ongelmaksi tulee aineenopettajien opetusvelvollisuuden täyttyminen sen jälkeen, kun pieni lukio lakkautetaan. Tällä hetkellä pienissä ja keskisuurissa yksiköissä opettajat ovat yhteisiä perusopetuksessa ja lukiossa.

Vieremän kunnan mielestä hallituksen esityksen tarkoitus on keskittää lukiokoulutusta. Jos hallituksen esitys toteutuu, niin suomalaiset nuoret joutuvat eriarvoiseen asemaan koulutuksen saavutettavuuden suhteen. Koulutuksen saavutettavuus ei toteudu. Vieremän kunnan mielestä myöskään yhteiskunnan kustannukset eivät pienene, mikäli lukiokoulutusta keskitetään. Haasteeksi tulee myös Suomen perustuslain 16§ 2 mom:n toteutuminen: ” Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykyjensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä.” Toinen perustuslaillinen ongelma on kaikkien järjestämis lupien epääminen kerralla. Miten voidaan perusteet täyttävät nykyiset järjestämis luvat evätä ilman perusteita? Lisäksi uusien lupien myöntämis perusteissa on lainkäytön kannalta asia, jonka laillisuutta pitäisi tutkia tarkemmin: ”Järjestämisedellytyksien arvioiminen perustuisi kokonaisuuden huomioon ottavaan tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Luvan hakijalla ei olisi lakiin perustuvaa oikeutta lukiokoulutuksen järjestämis luvan saamiseen, vaikka luvan myöntämiselle säädetty edellytykset täyttyisivät.”(s.25)

Vieremän kunnan mielestä lakiesitystä ei pitäisi antaa eduskunnalle nyt esitetyssä muodossa. Lakiesitys on kokonaisuudessaan huonosti valmisteltu. Vaikutuksia ja seurauksia suomalaisten koulutukseen ei ole arvioitu. Erityisesti vaikutukset pienten lukioden lakkautuessa vaikutuksia yläkouluihin ei ole millään tavoin arvioitu. Nykyjärjestelmä on tutkitusti tehokas. Tarvetta tämän kaltaiselle uudistukselle ei ole.